Gmail

Jan Servaes <freenet002@gmail.com>

2601 VS weer lid UNESCO / 'Achter de Muur: Oost-Duitsland 1949-1990'

1 message

mediadoc.diva@skynet.be <mediadoc.diva@skynet.be>
To: mediadoc.diva@skynet.be

Thu, Jul 27, 2023 at 2:36 AM

De Groene Belg 2601

Onafhankelijk e-zine - 15de jg. - Avondeditie 26/6/2023 - 12 p.

***UNESCO:* De Verenigde Staten sluiten weer aan, Jan Servaes**

***RECENSIE:* Achter de Muur: Oost-Duitsland 1949-1990; Jef Abbeel**

'US First Lady' Jill Biden op dinsdag 25 juli in Parijs n.a.v. de herintrede van de V.S. in UNESCO: "Ik ben vereerd vandaag bij u te zijn terwijl we de vlag van de Verenigde Staten hijsen, het symbool van onze toewijding aan wereldwijde samenwerking en vrede" (foto: France24.com) Voor de speech van Jill Biden: https://www.youtube.com/watch?v=Sqic5-qChY4

UNESCO

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Sustainable Development Goals

De Verenigde Staten sluiten weer aan bij UNESCO

Jan Servaes

Toen de vorige Amerikaanse president **Donald Trump de Verenigde Staten in 2017 uit** de *'Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur' (**UNESCO -** https://www.unesco.org/en)* terugtrok, leek het een essentieel onderdeel van zijn vastberadenheid om de Verenigde Staten weer '*great*' te maken. Ondertussen heeft China het gat opgevuld dat is ontstaan door de afwezigheid van de VS bij UNESCO.

Nu willen de VS een tien jaar durend geschil over het lidmaatschap van Palestina afsluiten, en zullen ze $600 miljoen aan achterstallige contributies betalen. De stap is bedoeld om **de invloed van China** in de beleidsvorming van UNESCO tegen te gaan, met name bij het vaststellen van normen voor kunstmatige intelligentie en technologieonderwijs over de hele wereld.

UNESCO leidt nu al op het gebied van duurzame ontwikkeling met betrekking tot **onderwijs** en is het enige VN-agentschap met een mandaat voor het secundair onderwijs. *UNESCO's Futures of Education*-commissie is het middelpunt van de wereldwijde reactie op de gevolgen van de COVID-19-pandemie voor de onderwijssector en brengt de onderwijsministers van over de hele wereld samen. Andere educatieve initiatieven zijn onder meer journalistenopleidingen en investeringen in informatievaardigheden die desinformatie kunnen terugdringen. UNESCO leidt ook discussies over internationale normen voor **kunstmatige intelligentie**.

VS vs China

VS-Staatssecretaris voor Management John Bass zei in maart dat de afwezigheid van de VS bij UNESCO China heeft versterkt en *"ons vermogen ondermijnt om even effectief te zijn in het promoten van onze visie van een vrije wereld." "Dus als we* ***de concurrentie in het digitale tijdperk*** *met China echt serieus nemen, kunnen we het ons niet veroorloven om nog langer afwezig te zijn",* zei Bass bij AP.

Hij zei dat UNESCO de sleutel is bij het vaststellen en vormgeven van normen voor technologie- en wetenschapsonderwijs over de hele wereld.

Sinds het vertrek van de Verenigde Staten in 2017, heeft China gepoogd om het 'International Bureau of Education' van de organisatie van Genève naar Shanghai te verplaatsen. Dat lijkt misschien onopvallend, maar deze kleine dochteronderneming ondersteunt regeringen bij het opstellen van curricula voor klaslokalen in ontwikkelingslanden.

Dit is slechts een van de laatste **manoeuvres om UNESCO te buigen naar de belangen van China.** Andere zijn de mislukte benoeming van Qian Tang, een Chinese onderdaan en assistent-directeur-generaal van UNESCO, voor de functie van directeur-generaal; de ondertekening van een memorandum van overeenstemming voor samenwerking tussen UNESCO en China's 'Belt and Road Initiative'; een gezamenlijke verklaring van Afrika en China over erfgoedbescherming voor het monitoren van erfgoedsites; een samenwerking tussen UNESCO en de Chinese techgigant Huawei voor ontwikkeling in Midden-Amerika; en een wildgroei aan erfgoedlocaties om de aandacht af te leiden van de ecologische en sociale achteruitgang van het 'Belt and Road Initiative'. China is om dezelfde redenen geïnteresseerd in UNESCO als in andere VN-agentschappen: macht en invloed in het multilaterale systeem. Maar met die ambitie staat China niet alleen.

Niet de eerste keer

De Verenigde Staten trokken zich reeds eerder terug uit de UNESCO onder de regering-**Reagan** in 1984 omdat ze het agentschap beschouwden als slecht beheerd, corrupt en gebruikt om de Sovjetbelangen te bevorderen. De Amerikaanse president George W. **Bush** trad in 2003 weer toe na interne belangenbehartiging en afstemming tussen UNESCO en de *'No Child Left Behind Act'* van de regering. In zijn aankondiging erkende Bush de ingrijpende hervormingen van de organisatie, waaronder nieuwe transparantie rond aanwervingspraktijken en personeelsinkrimpingen van 25 procent.

Palestina

In 2012 werd Palestina, ondanks Israëlische bezwaren, door de Algemene Vergadering van de VN erkend als niet-aangesloten **waarnemersstaat.** De Palestijnen claimen de Westelijke Jordaanoever, Oost-Jeruzalem en de Gazastrook - gebieden die in 1967 door Israël zijn veroverd in de oorlog in het Midden-Oosten - voor een onafhankelijke staat. **Israël** zegt dat de inspanningen van de Palestijnen om erkenning te krijgen bij de VN gericht zijn op het omzeilen van een onderhandelde regeling die bedoeld is om Israël onder druk te zetten om concessies te doen.

De regering-Trump besloot in 2017 om zich het jaar daarop helemaal terug te trekken uit het agentschap, daarbij verwijzend naar een vermeende langlopende anti-Israëlische vooringenomenheid en managementproblemen. Israel sloot zich daarbij aan en stopte de financiering van UNESCO.

Een diplomaat binnen UNESCO zei nu dat het agentschap Israël zou *"verwelkomen*" als het weer lid wilde worden. Er was evenwel geen onmiddellijke reactie van de Israëlische regering.

Vijf jaar werken aan herintreding

Met de begin juni door de Amerikaanse plaatsvervangend staatssecretaris voor Management en Middelen, Richard Verma, aan de **directeur-generaal van UNESCO, Audrey Azoulay**, ingediende brief werd de herintreding geformaliseerd. Verma merkte op dat er vooruitgang is geboekt bij het depolitiseren van het debat over het Midden-Oosten en bij het hervormen van het management van het agentschap.

“Dit is een sterke daad van vertrouwen, in UNESCO en in multilateralisme. Niet alleen in de centrale plaats van het mandaat van de organisatie – cultuur, onderwijs, wetenschap, informatie – maar ook in de manier waarop dit mandaat vandaag wordt geïmplementeerd”, aldus Azoulay.

De terugkeer van **de VS, ooit de grootste financier** van het agentschap, werd vervolgens op 25 juli officieel verwelkomd door de **193 lidstaten**.

De Chinese ambassadeur bij UNESCO, Jin Yang, zei dat zijn land de inspanningen van UNESCO om de VS terug te brengen "*waardeert". "Lid zijn van*

een internationale organisatie is een serieus engagement, en we hopen dat de terugkeer van de VS dit keer betekent dat het de missie en de doelen van de organisatie erkent", zei Yang.

Sinds haar verkiezing in 2017 heeft directeur-generaal Azoulay gewerkt aan het aanpakken van de redenen waarom de VS zijn vertrokken, door middel van begrotingshervormingen en het bereiken van consensus onder Jordaanse, Palestijnse en Israëlische diplomaten rond gevoelige UNESCO-resoluties. Mevrouw Azoulay – die jood is – kreeg veel lof van UNESCO-ambassadeurs voor haar persoonlijke inspanningen om de Amerikaanse zorgen rond Israël in het bijzonder weg te nemen.

Het besluit van de VS om terug te komen "*is het resultaat van **vijf jaar werk**, waarin we de spanningen hebben afgezwakt, met name in het Midden-Oosten, onze reactie op hedendaagse uitdagingen hebben verbeterd, belangrijke initiatieven ter plaatse hebben hervat en de werking van de organisatie hebben gemoderniseerd*", stelde Azoulay.

Volgens een UNESCO-diplomaat had ze een ontmoeting met democraten en republikeinen in Washington om die inspanningen toe te lichten. Dankzij die tweeledige onderhandelingen spraken UNESCO-diplomaten hun vertrouwen uit dat de beslissing van de VS om terug te keren voor de **lange termijn** is, ongeacht wie de presidentsverkiezingen van volgend jaar wint.

Volgens het plan zou de Amerikaanse regering haar contributie voor 2023 plus $ 10 miljoen aan bonusbijdragen dit jaar betalen, bestemd voor Holocausteducatie, het behoud van cultureel erfgoed in Oekraïne, de veiligheid van journalisten en wetenschaps- en technologieonderwijs in Afrika, aldus de brief van Verma.

De regering-Biden heeft al $ 150 miljoen gevraagd voor de begroting voor 2024 om te gaan naar contributies en achterstallige betalingen van UNESCO. Het plan voorziet in soortgelijke verzoeken voor de komende jaren totdat de **totale schuld** van $ 619 miljoen is afbetaald.

Dat vormt een groot deel van het jaarlijkse werkingsbudget van 534 miljoen dollar van UNESCO. Voordat ze vertrokken, droegen de VS 22% bij aan de totale financiering van het agentschap.

Een diplomaat sprak de hoop uit dat de terugkeer van de VS "*meer ambitie en meer sereniteit*" zou brengen - en programma's zou stimuleren om kunstmatige intelligentie te reguleren, en meisjes in Afghanistan op te leiden.

Een nieuwe rol voor UNESCO?

Volgens het gezaghebbende *Foreign Policy* had president Joe Biden in ruil voor de Amerikaanse herintreding moeten aandringen op **een gerichte relatie** met UNESCO, voortbouwend op zijn comparatieve voordelen op het gebied van ontwikkeling. Dit vereist een relatie gericht op onderwijs, inclusief digitaal onderwijs en informatiegeletterdheid, om autocratische trends in de derde wereld terug te dringen.

*"Op die manier zal het Amerikaanse lidmaatschap van UNESCO zowel de organisatie nieuw leven inblazen als de Verenigde Staten de kans bieden om de **westerse waarden** van vrije, open en pluralistische onderwijssystemen te bevorderen".*

Tijdens een bijeenkomst in 1944 drong de Amerikaanse missie, geleid door toekomstig congreslid J. William Fulbright, er bij de toekomstige UNESCO-organisatie op aan om zich te **concentreren op vrede, veiligheid en onderwijs**, waardoor ze "*op de lange termijn meer zou kunnen doen voor vrede dan welk aantal handelsverdragen dan ook."* In een tijd waarin nationalisme en autoritarisme de internationale stabiliteit bedreigen kan UNESCO misschien helpen die aanpak nieuw leven in te blazen.

Jan Servaes

NVDR Meer recente en iets minder recente berichten over de herintrede van de V.S. in UNESCO – dan toch een "*historisch moment*" zoals Audrey Azoulay stelde - zijn o.a. via de volgende weblinks te vinden. Merkwaardig genoeg was er over die herintrede op woensdagochtend en woensdagavond helemaal niets te vinden bij media zoals De Standaard en VRT. Maar dat Mick Jagger 80 is, dat wisten ze dan weer wel te melden … (jpe)

https://www.aljazeera.com/news/2023/7/1/unesco-moves-to-readmit-united-states-after-its-2017-withdrawal

https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/united-states-to-rejoin-unesco-organisation/

https://www.cbsnews.com/news/us-rejoins-unesco-biden-adminstration-un-agency-historic-moment/

De Standaard had wel dit bericht op 16 juni*: "Waarom de VS weer in Unesco stappen (het antwoord is: China)": https://www.standaard.be/cnt/dmf20230615_96224290*

RECENSIE

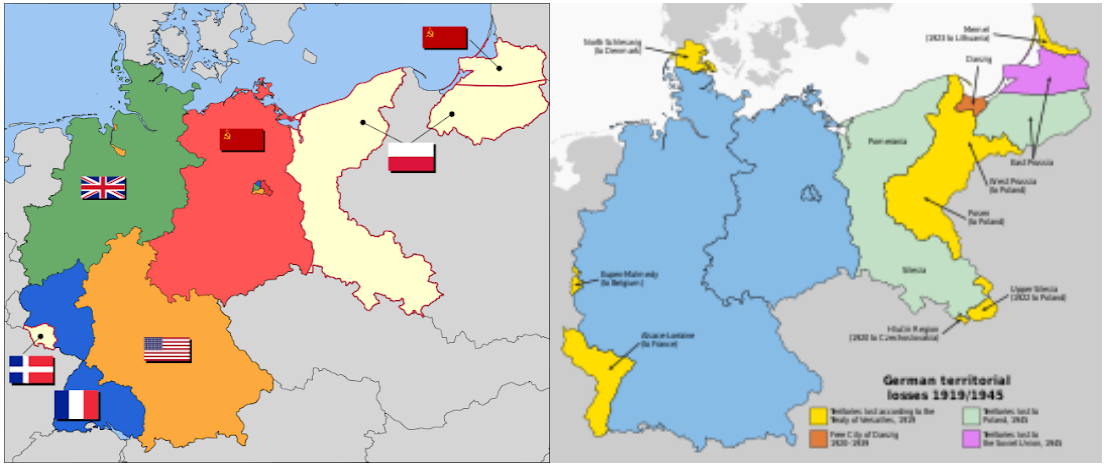
Katja Hoyer:

Achter de Muur: Oost-Duitsland 1949-1990.

Schrijfster Katja Hoyer (°1985) woont in Engeland, maar is afkomstig **uit de DDR**, waar haar vader officier was bij de luchtmacht en dus partijlid. Ze begint haar verhaal in de **jaren 30**, toen duizenden Duitsers naar de SU vluchtten om aan Hitler te ontsnappen. Helaas werden 55.005 van hen tijdens Stalins terreur van 1936-1938 opgepakt op beschuldiging van spionage voor Hitler. 13.107 werden naar werkkampen gedeporteerd, 41.898 werden doodgeschoten (p. 34)! Eén troost: in 1956 werden velen gerehabiliteerd (p. 38). En de Duitse kinderen op de Karl-Liebknecht-Schule werkten later mee aan de oprichting van de DDR.

Het Molotov-Ribbentrop-pact van **1939** zorgde voor grote verwarring bij de overlevende Duitse communisten in Moskou. Wilhelm Pieck en Walter Ulbricht produceerden dan mooie leugens: "*De oorlog was uitgelokt door Frankrijk en Engeland, de SU steunde het vreedzame Duitsland!"*

Toen Hitler in **1941** binnenviel in de SU, moesten Pieck en Ulbricht weer hun oude slogans bovenhalen. Zij waren de enige twee van het politbureau van negen die nog leefden: zij hadden hun kameraden verraden (p. 46-55).

*Links: de '**Duitse deling'** na WO II waarbij er niet alleen twee Duitse staten ontstonden, maar grote delen van het verslagen Derde Rijk ook naar Polen en de Sovjetunie gingen. De kaart rechts geeft nog duidelijker aan hoeveel grondgebied Duitsland verloor na én WO I en WO II.*

Bij de 'bevrijding' van Duitsland door het 'Rode Leger' werden 2 miljoen Duitse vrouwen door de Russen verkracht. Dit werd zelfs aangemoedigd door de Joodse schrijver Ilja Ehrenburg (p. 60-61). Russische soldaten hadden toestemming om **alles te plunderen** bij Duitse particulieren. Wat ze niet konden meenemen, vernielden ze. Hetzelfde gebeurde in de musea en met de machines in de fabrieken.

Na de oorlog waren **20 miljoen Duitsers dakloos, 10 miljoen waren krijgsgevangen**, 5 miljoen waren gedood (dat moet zijn: **7,5 miljoen doden**), er was geen eten, wel tyfus. Etnische Duitsers werden verjaagd uit alle Oost-Europese landen en onderweg wreed behandeld (p. 70-71).

Walter Ulbricht en co moesten **een nieuwe bestuursstructuur** opzetten. De enige voorwaarde was: antifascistisch zijn. Toch werden er ook antifascisten opgepakt en in tien concentratiekampen werden 157.837 Duitsers opgesloten, van wie er 35% stierven door de slechte omstandigheden (p. 82-83).

Alle Duitse aristocraten en mensen met een vermogen werden aangehouden, al hun gronden (3,3 miljoen ha), woningen en bezittingen werden in beslag genomen en zij werden in kampen uitgehongerd. Een gevolg was wel dat de voedselproductie fel achteruit ging (p. 86-88). In oktober 1946 werden meer dan 2.000 Duitse wetenschappers opgepakt en naar de SU gedeporteerd tot in de jaren 50. Zo ging er veel expertise verloren in Oost-Duitsland (p. 89-90).

In 1948 was 60% van de economie genationaliseerd. In het Westen begon de wederopbouw met het Marshallplan (1947) en de invoering van de Deutsche Mark. Als reactie blokkeerden de Sovjets op 24 juni 1948 alle verkeer naar **Berlijn**. Het westen antwoordde met een indrukwekkende **luchtbrug.** De deling van Duitsland was niet de wens van de bevolking en volgens de auteur ook niet van Stalin (p. 96). Wel van de leiding van de KPD en van Adenauer.

Op 23 mei 1949 werd de BRD uitgeroepen, op 7 oktober volgde de DDR. Beide partijen gaven elkaar de schuld van de deling. De BRD telde 50 miljoen inwoners, de DDR slechts 18 miljoen (p. 99).

De BRD kreeg veel hulp van het Westen, de DDR moest **betalen aan de SU**: de Russen haalden een deel van de productie weg. De DDR telde op papier tien partijen en leek dus democratisch, maar de communistische SED besliste alles, had al snel een nomenclatuur en voerde zuiveringen door. Het was een **dictatoriale politiestaat** zoals de SU.

Honecker richtte in 1946 de FDJ op: de 'Freie Deutsche Jugend', de enige jeugdbeweging. In 1950 richtte Erich Mielke de **Stasi** of 'Staatssicherheit' op. Die hield van 5,6 miljoen burgers een dossier bij, zette 180.000 à 250.000 onschuldige mensen in de gevangenis, onderwierp ze aan nachtelijke verhoren, martelingen, schijnprocessen.

Voor energie was de DDR afhankelijk van **bruinkool**, een zeer vervuilend product. Het **uranium** werd volledig opgeëist door de SU. Door de herstelbetalingen moest 60% van de industriële productie ook naar de SU (p. 142-144).

In 1952 stelde Stalin een verenigd en neutraal Duitsland voor, plus een einde aan de herstelbetalingen en aan de denazificatie. Duitsland mocht dan geen lid worden van de NAVO. Adenauer wees het voorstel af, tot opluchting van Ulbricht en Pieck, die hun baan zouden verliezen (p. 148-151).

De heropbouw van de DDR verliep ook moeizaam door de **vlucht van ruim 3 miljoen** bekwame mensen naar de BRD en de massale ontevredenheid over de economische situatie, die leidde tot de **opstand van 17 juni 1953**. Deze was gericht tegen '*harder werken voor minder geld*' en tegen de stijgende voedselprijzen. De Sovjets onderdrukten de opstand met tanks en soldaten: ca. 55 demonstranten werden gedood, nadien nog 20 terechtgesteld en 21.000 gearresteerd (p. 154-166).

De DDR moest voortaan minder herstelbetalingen afdragen en de verhoging van de arbeidsnorm werd teruggeschroefd. Na de dood van Stalin in 1953 werd in Moskou **Beria** gearresteerd en geëxecuteerd, o.a. omdat hij voor liberalisering in de

satellietstaten was. Ulbricht en Pieck moesten tijdelijk naar een sanatorium in Moskou om te herstellen van de schok van de opstand. In de winkels kwam ineens ook meer voedsel, zodat de bevolking geen honger meer leed.

De toespraak van **Chroesjtsjov** over de misdaden van Stalin in februari 1956 zorgde in de DDR voor de vrijlating van 21.000 politieke gevangenen en de wijziging van 'Stalin-Allee' in 'Karl-Marx-Allee' (p. 183). Voor de leiding werd in 1958-60 een beveiligde enclave ***'Waldsiedlung'*** gebouwd op 35 km van Berlijn, met alle comfort, wat de kloof tussen regime en volk nog vergrootte (p. 199-201).

Dan kwam de Muur …

Tussen 1945 en 1961 waren ruim 3 miljoen Oost-Duitsers naar de BRD gevlucht, van wie 80% via Berlijn. Daarbij waren 7.500 artsen, 1.200 tandartsen, 33% van de academici, zeer veel geschoolde arbeiders. Op 15 juni 1961 verklaarde Ulbricht: '*Niemand is van plan een muur te bouwen!'* (p. 206-207). Maar op 13 augustus was het zover: de ***'antifaschistischer Schutzwalle'*** van 170 km werd aangelegd. Op 16 augustus noemde Willy Brandt ze een '***Schandmauer***' en smeekte hij de vopo's om niet te schieten. Een jaar later waren er al 23 doden, in 1989 waren het er 140 (p. 213-214). Het doel werd bereikt: er kwam een einde aan de exodus.

In de jaren 60 werd de DDR een producent van speelgoed, lenzen en koelkasten. De **economie groeide** met 5% per jaar (p. 230-233). Maar de wachttijd voor een Trabant bedroeg meer dan 10 jaar, hij stonk, maakte veel lawaai en stond symbool voor de tekorten van de DDR.

In 1968 mocht de DDR voor het eerst deelnemen aan de Olympische Spelen. Dank zij de combinatie van veel **sport** vanaf de kleuterschool, de juiste selectie, harde training en helaas ook doping haalde men 755 Olympische medailles tussen

1968 en 1988, waarvan 203 gouden (p. 283).

In 1971 vroeg Sovjetleider Brezjnev aan de 78-jarige Ulbricht om op te stappen, wegens diens toenadering tot de BRD en Willy Brandt en omwille van zijn toenemende arrogantie. Ulbricht kon dat niet verwerken en stortte in (291-295). Zijn opvolger ***Erich Honecker*** nationaliseerde in 1972 de 11.000 bedrijven die nog privaat waren. In 1973 werden DDR en BRD lid van de UNO. Ulbricht stierf op zijn 80ste. In 1974 werd de Oost-Duitse spion Günter Guillaume gearresteerd in Bonn en trad Brandt af als bondskanselier.

Vanaf 1976 werd het paranoïde regime repressiever tegenover dissidenten en kunstenaars. In 1977 brak de **koffie-crisis** uit. De leiding zocht een oplossing in Vietnam: daar gingen ze koffie planten. Het werd een enorm succes: nu is Vietnam na Brazilië de grootste koffieproducent ter wereld. Maar voor de DDR kwam de eerste oogst te laat: pas in 1990 en toen hield de DDR op. De bevolking moest het lange tijd stellen met surrogaatkoffie (p. 344-345).

De DDR deed ook aan **ontwikkelingshulp** door arbeiders uit onder andere Cuba en Mozambique op te leiden tot vaklieden en door in die landen scholen, ziekenhuizen en fabrieken te bouwen. Helaas werden in 1989-1990 zowel alle 15.000 Mozambikanen als 55.000 van de 60.000 Vietnamese arbeiders terug naar hun land gestuurd.

De maatschappij was sterk **gemilitariseerd:** dat begon al op school en een verlengde dienstplicht van drie in plaats van anderhalf jaar was een voorwaarde om naar de universiteit te mogen. '**Intershop's** zorgden dat welgestelden ook Westerse producten konden kopen. De Oost-Duitsers mochten ook postpakketjes ontvangen van hun familie in het westen en ze mochten naar de westerse tv kijken.

Hoyer beschrijft ook het elfde en laatste bezoek van Honecker aan Brezjnev op de Krim: deze was verslaafd aan drank en sigaretten, depressief, seniel en versleten (p. 377-378). Erger was dat de SU voortaan **minder olie** zou leveren: er was crisis door de dure oorlog in Afghanistan en de wapenwedloop.

In 1981 sloot Honecker een **handelsakkoord met Japan**, niet voor olie, maar voor consumptieartikelen zoals cassetterecorders. En in 1983-1984 klopte hij aan bij de **BRD** voor een lening van telkens 1 miljard mark om de financiële ondergang van de DDR af te wenden. Zo kwamen er steeds meer contacten tussen beide landen, ondanks de tegenkantingen van Moskou. In 1987 mocht Honecker op bezoek bij Kohl in Bonn. De verstandhouding was prima, anders dan de relatie met Gorbatsjov, tegen wie Honecker in 1986 had gezegd: "*Wij gaan onze eigen weg*." (p. 432).

Tussen 1973 en 1983 deden **jaarlijks 25.000 mensen een aanvraag om de DDR te verlaten**. Ze vonden het leven er te saai. Daarvan kregen gemiddeld 9.000 die toestemming. Tussen 1984 en 1988 mochten er 113.000 vertrekken (p. 422). De aanvragers en hun familie riskeerden wel ontslagen te worden. De schrijfster zegt er niet bij dat de BRD betaalde voor elke overloper.

In 1989 waren er weinig mensen die het einde van de DDR verwachtten. Op 6 juli verklaarde Gorbatsjov in de Raad van Europa dat elk volk zijn maatschappelijk systeem mocht kiezen (p. 453). Op 7 oktober was hij aanwezig bij de 40ste (en laatste) verjaardag van de DDR. Hij zei tegen Honecker: "*Wie te laat komt, wordt gestraft voor het leven."* (p. 454). In steeds meer steden vonden **demonstraties** plaats en in september-oktober weken 50.000 Oost-Duitsers uit naar het Westen. Op 17 oktober werd de 77-jarige Honecker vervangen door de 52-jarige ***Egon Krenz***. Hij wou veranderen, maar het was te laat.

Op 9 november werd de Muur geopend en op 20 november waren er al 10 miljoen Oost-Duitsers gaan kijken in het Westen (p. 459-461). Alles veranderde nu snel. Op één maand verloor de SED 900.000 van zijn 2 miljoen leden (p. 466). In maart 1990 vonden de eerste **vrije verkiezingen** plaats. Alle partijen waren voor hereniging. Op 1 juli 1990 volgde de monetaire unie, op **3 oktober de hereniging**. Duitsland werd opnieuw één land, 119 jaar na de eerste eenmaking (1871). Zo stond het trouwens in artikel 1 van de grondwet van de DDR uit 1949.

De **privatiseringen** zorgden helaas voor veel **werkloosheid** en er bleven **breuklijnen** bestaan in stemgedrag, alcoholgebruik en economische ongelijkheid. In 2005 was nog 20% van de Oost-Duitsers werkloos. In 1989 hadden alle **vrouwen** in de DDR een baan, maar zelden aan de top en nooit in het politbureau. In de BRD werkte slechts de helft. In 1991-1992 verdween een groot deel van de gratis kinderopvang en gingen er minder vrouwen werken.

Bij de **verkiezingen van 2021** stemde 25% niet, 16% koos voor de uiterst rechtse AfD en 7% voor Die Linke: de helft geloofde dus niet meer in de traditionele partijen. De **nostalgie** naar een aantal Oost-Duitse producten zoals Trabant, Vita Cola en films bleef groot. Tot verbazing van de West-Duitsers, die moesten leren dat de DDR een onderdeel is van de Duitse geschiedenis (p. 472-480).

Beoordeling

De schrijfster heeft zeer uiteenlopende bronnen geraadpleegd en is zeer goed op de hoogte van de geschiedenis van haar geboorteland. Ze schenkt ook veel aandacht aan de vrijetijdsbesteding: cultuur, festivals, popgroepen, films, de aankoop van dure jeans en dure koffie. Ze staat welwillend tegenover haar land en benadrukt vooral de **positieve aspecten:** arbeiderskinderen kregen méér kansen om te studeren en vrouwen om te werken dan in de BRD. En hun Angela Merkel werd een belangrijke kanselier van het herenigde Duitsland.

Ze vermeldt wel de **onderdrukking** van kerken, kunstenaars, activisten en dissidenten zoals Wolf Biermann, maar ze zegt weinig over de concentratiekampen van de Stasi, die bijna even akelig waren als die van de nazi's.

Soms zorgt ze voor **onduidelijkheden:** op p. 24 schrijft ze dat er 8.000 Duitse emigranten in de SU verbleven. Maar op p. 34 staat dat er 55.005 werden aangehouden. Vele Russische plaatsnamen ontbreken op de kaartjes vooraan. Het woord 'Trabant' is volgens haar van Slavische herkomst, maar het is Middelhoogduits voor 'reisgezel'.

Ze vertelt niets over de instorting van het sportsysteem na 1990: sindsdien heeft het Oosten geen betere sporters meer dan het Westen. Ze toont wel aan dat **de DDR meer was dan de Muur of dan het *'Stasiland'*** van Anna Funder uit 2002. Dat boek ontbreekt in de bibliografie, net zoals '*The Berlin Wall'* (2006)/'*De Berlijnse Muur'* (2007) van Frederick Taylor.

Haar boek is zeer de moeite waard, zeker voor wie de DDR destijds vaak bezocht heeft

© Jef Abbeel, juli 2023 - *www.jefabbeel.be*

Referentie: Katja Hoyer, 'Achter de Muur, Oost-Duitsland 1949-1990'; Vertaling van 'Beyond the Wall'; Uitgeverij Querido Facto, Amsterdam/L&M, Antwerpen, mei 2023; Paperback, 21 x 13 x 4 cm, 512 pagina's; Kaarten, foto's, noten, bibliografie, register, € 34,99; ISBN 978-90-214-6602-6

De Groene Belg is een onafhankelijke uitgave van vzw Mediadoc. Voor alle correspondentie: *mediadoc.diva@skynet.be*